

Det kongelige Nærings- og Handelsdepartement
Postboks 8014 Dep.
0030 Oslo

Deres ref:
201200268

Vår ref:
042/12

Dato:
23. april 2012

EVALUERING AV MARITIM STRATEGI "STØ KURS"

Maritimt Kompetansesenter Sørøst Norge (MKS) driver i hovedsak med informasjon til og motivering av ungdommen for å få disse til å søke maritim utdanning, videre rekruttering av lærlinger, formidling av søkere fra maritim fagskole og høyskole til kadettplasser og gjennomføring av kurs for instruktører og faglige ledere på opplæringsskipene. Tilbakemeldingen fra MKS er knyttet til punktene i regjeringens strategiplan som direkte eller indirekte har hatt innvirkning på arbeidet til MKS.

Informasjon/motivasjon av norsk ungdom

MKS er et regionskontor for 9 til 10 fylker i Sørøst-Norge hvor medlemmene i hovedsak kommer fra regionen. MKS rekrutterer sine lærlinger i hovedsak fra regionen, men tar lærlinger også fra andre deler av landet. Rekruttering til de maritime yrkene har de siste årene ikke stått særlig sterkt i regionen, noe som bl.a. indirekte skyldes uklarhetene knyttet til refusjonsordningen for noen år siden. Mens usikkerheten rådet blant folk flest, herunder i rederiene, falt søkningen til maritim utdanning i regionen til et kritisk punkt. Maritime tilbud på videregående nivå ble nedlagt ved 3 skoler og tilbudene på maritim teknisk fagskole ble nedlagt ved to skoler i regionen. Sammenlignet med resten av landet er det ikke lenger en utpreget tradisjon blant ungdommen å velge maritim utdanning og å satse på en karriere til sjøs. MKS har i en årrekke arbeidet for å snu trenden slik at gjenværende maritime tilbud i regionen kan opprettholdes. Dette har vært mulig fordi MKS har mottatt midler til informasjons- og rekrutteringstiltak fra Stiftelsen Norsk Maritim Kompetanse (SNMK). I dag er søkningen til maritim utdanning igjen økende.

Mål:

Det må derfor være et prioritert mål for regjeringen å videreføre nettolønnsordningen slik at SNMK fortsatt kan støtte informasjons- og rekrutteringstiltak innenfor områder og regioner hvor dette er nødvendig.

Inntak av lærlinger - nettolønnsordningen

MKS har også hatt en gledelig økning i antall inntatte lærlinger de senere år, noe som henger sammen med nettolønnsordningen. Uten nettolønnsordningen ville inntaket av lærlinger vært vesentlig redusert. MKS får tilbakemeldinger fra medlemmer om at nettolønnsordninger i andre land i dag er langt bedre enn den norske og at disse ordningene vurderes hver gang det skal inngås nye intensjonsavtaler med MKS om inntak av lærlinger. I dag er ikke den norske nettolønnsordningen med sine lønnstak og stillingsbegrensninger konkurransedyktig. At den heller ikke har vært indeksregulert siden 2004 forsterker forskjellen. På sikt kan det bli et problem med tanke på rekruttering av norske sjøfolk, da rederier som seiler i områder hvor konkurrentene har bedre nettolønnsordninger må vurdere utflagging for å få like konkurranseforhold.

Mål:

Det må være et prioritert mål for regjeringen å ikke bare videreføre nettolønnsordningen men også sørge for at den blir konkurransedyktig i forhold til andre lands ordninger.

Formidling av kadetter

Kadettordningen er en viktig del av den maritime utdanningen og uten et velfungerende system som innhenter opplysninger om behovet, og bidrar til at det opprettes tilstrekkelig antall kadett plasser, stopper den maritime offisersutdanningen opp. Det har vært et prioritert mål for den maritime næring å oppnå balanse mellom antall elever/studenter som tar maritim utdanning og det antall opplæringsplasser som er mulig å få til om bord. Tilstrekkelig antall opplæringsplasser også for kadetter har vært sett på som nødvendig og opplæringskontorene og MKS har spilt og vil spille en viktig rolle i den anledning. Frem til i dag har disse fått økonomisk støtte fra SNMK til informasjonstiltak overfor kadettene samt til å fremme opplæringsplasser.

Mål:

Det er viktig at arbeidet fortsetter og at den økonomiske støtten fra SNMK videreføres.

Kursing av instruktører og faglige ledere

De maritime opplæringskontorene og MKS har fylkeskommunal godkjenning som kursarrangør for opplæring av instruktører og faglige ledere om bord med ansvar for lærlinger. De maritime opplæringskontorene og MKS har også godkjenning fra Sjøfartsdirektoratet for opplæring av assessorer i henhold til STCW konvensjonen for alle som skal bedømme kadetter. Så langt har rederiene selv dekket kostnadene eller opplæringskontorene og MKS har dekket kostnadene ved å ta midler fra basistilskuddene som mottas for lærlingene.

Kursvirksomheten er sett på som svært viktig med tanke på opplæring av lærlinger og kadetter da de ansvarlige om bord blir tryggere på hva som forventes av dem som opplæringsansvarlige. Kursene har bl.a. innslag av pedagogiske prinsipper for bedømming. Det nevnes at skolereformene Reform 94 og Kunnskapsløftet indirekte har ført til at en større del av ansvaret for opplæringen av lærlinger er overlatt til opplæringsbedriftene uten at de ansvarlige om bord har formell opplæring til dette. Kursing av faglige ledere og instruktører har derfor vært et prioritert område for den maritime næring, som kan se tilbake på svært få avbrudd i opplæringstiden sammenlignet med mange landbaserte næringer.

Mål:

Det er imidlertid ønskelig at regjeringen ser på muligheten til å støtte kursene økonomisk slik at flere kan delta.

Økonomisk støtte til teknisk undervisningsutstyr på maritime skoler

God opplæring til sjøs med gode resultater på fagprøvene og i forbindelse med sertifikater er avhengig av god opplæring i de maritime skolene. God opplæring i skolene er bare mulig dersom skolene har godt utdannete og motiverte lærere samt oppdatert teknisk utstyr. Etterutdanning av lærere og oppdatert maritim teknisk utstyr på skolene er derfor svært viktig. Med den stramme økonomiske situasjonen fylkeskommunene har i dag må alle investeringer i så vel etterutdanning av lærere som innkjøp/vedlikehold av teknisk utstyr prioriteres fra år til år. Det er viktig å huske at maritim utdanning alltid har vært kostnadskreven i forhold til sammenlignbar utdanning i den videregående skolen. I dag sliter flere skoler økonomisk og har knapt midler til vedlikehold av utslitte simulatorer for å nevne noe.

Mål:

Dagens ordning hvor de maritime skolene kan søke om økonomisk støtte gjennom midler avsatt i forbindelse med Stø Kurs må videreføres samtidig som rammen må økes da den er av vesentlig betydning for kvaliteten på undervisningen.

Fagskolene med maritime tilbud

Fagskolene med maritime tilbud står i dag for rundt 70 prosent av alle som tar maritim offisersutdanning. Dessverre sliter også disse skolene økonomisk da statlig støtte pr. student er lavere enn faktiske kostnader pr. student. Differansen har så langt vært dekket enten ved overføringer av midler fra andre studieretninger på den enkelte skole eller også ved at fylkeskommunene som skoleeiere har dekket merkostnaden. Dette er en ordning som trolig ikke kan fortsette på sikt.

Mål:

Regjeringen må snarest avklare faktiske kostnader pr. elev/student som tar maritime utdanning og øke støtten til et nivå som dekker kostnadene. I motsatt fall kan eksempelvis tilbudet i Vestfold bli nedlagt, hvilket vil være uheldig både for næringen og regjeringen som satser på et sterkt maritimt miljø i Oslofjordregionen. Skal man lykkes med det må det være en forutsigbar og levedyktig maritim utdanningsstruktur i hele regionen.

Øke basistilskuddet for lærlinger

På samme måte som skoletilbudene innen maritime utdanning er kostnadskreven for skoleeier er praktisk opplæring om bord svært kostnadskreven for rederiene sammenlignet med de fleste landbaserte utdanninger. Her nevnes kostnader knyttet til fri reiser til og fra skipene flere ganger i året og at lærlinger på passasjerferger/skip må ha lugarer som ellers kunne ha vært benyttet til betalende passasjerer. Selv om basistilskuddet økes med noen hundre kroner pr. år pr. lærling er ikke dette nok til at alle rederiene ser seg i stand til å ta det antall lærlinger de kunne tenke seg.

Mål:

MKS er kjent med at landbasert industri mener regjeringen må øke basistilskuddet betraktelig dersom man skal få flere ungdommer ut i lære. Dette synet støtter MKS fullt ut.

Skoleskipene Gann og Sjøkurs

MKS har gjennom SNMK flere år mottatt økonomisk støtte til å chartre skoleskipet M/S Sjøkurs til rekrutteringstokter i langs kysten i Sør-Norge. Muligheten næringen derved har fått til å informere om karrieremuligheter innenfor det maritime cluster har betydd mye for regionen. Årlig besøker rundt 2500 elever på forskjellige skoletrinn skipet i tillegg til lærere og foresatte. Dette har gitt resultater og MKS ser en betydelig økning i søkningen til grunnleggende maritim utdanning på Etterstad vgs i Oslo, Færder vgs i Tønsberg og Kvadraturen vgs i Kristiansand. I tillegg har søkningen til skoleskipet hatt en fin økning. Det er de mest motiverte ungdommene som søker utdanningen, noe som igjen fører til at få dropper ut mens de er elever. Tilsvarende situasjon er det for skoleskipet M/S Gann hvor opplæringskontoret for Sørvest Norge samarbeider med skipet om samme opplegg for sin region. Dette har gitt den maritime næring mulighet til å rekruttere godt motiverte lærlinger, noe som igjen har ført til at få lærlinger avbryter opplæringen før læretiden er utstått.

Mål:

Dagens ordning hvor de maritime opplæringskontorene og MKS kan søke om midler til ovennevnte informasjons- og rekrutteringstiltak må videreføres i regi av SNMK I tillegg bør regjeringen se på muligheten til å støtte skoleskipene økonomisk i forbindelse med årlige verkstedopphold, klassifiseringer og vedlikehold og utskifting av teknisk utstyr.

Med vennlig hilsen

Terje Pettersen
Adm. direktør

Gjenpart: Styreleder i MKS og maritim personalsjef i Color Line AS, Per B. Andersen
Nestleder i MKS og HR sjef i Siem Offshore AS, Tore Lillestø